

HTAO ry:n kannanotto käsityön opetussuunnitelman mukaisten oppimisympäristöjen puolesta

Arvoisa kasvatus- ja koulutuslautakunta sekä suomenkielinen jaosto, toivomme, että otatte kantaa tarkoituksenmukaisten, turvallisten ja opetussuunnitelman mukaisten käsityön oppimisympäristöjen puolesta siten, että käsityön tilat varustetaan myös jatkossa tarvittavilla koneilla, laitteilla ja välineillä. HTAO ry vaatii, että oppilaat saavat opiskella ja opettaja opettaa, turvallisessa, terveellisessä, nykyaikaisessa sekä opetussuunnitelmaa tukevassa käsityön oppimisympäristössä.

Helsingin teknisten aineiden opettajat - HTAO ry kyseenalaistaa käsityön opetustilojen suunnitelmat Lauttasaaren Vattuniemen uudisrakennuksen ja Pihlajiston perusparannuksen hankkeissa. Käsityön tilat kyseisissä alakouluissa on suunniteltu toteutettavan ilman puuntyöstöön tarkoitettua konesalia (pyörösaha, vannesaha, oikotasohöylä) sekä puutavaravaraa. Ilman koneita opetussuunnitelman mukainen opetus, oppimisympäristö ja opetuksen valmistelu ei toteudu sekä työn vaarat ja riskit kasvavat.

Edellä mainittujen koulujen suunnittelu pitää tehdä käsityötilojen osalta uudelleen niin, että niihin lisätään puuntyöstöön tarkoitettu konesali. Uudet teknologiat ja oppisisällöt eivät poista tarvetta käyttää puuta oppimistehtävissä vaan se on keskeinen ja luonteva, integroitava materiaali käsityöopetuksessa.

Uusi opetussuunnitelma ei sulje pois konesalin tarpeellisuutta alakoulunkaan käsityön opetuksessa. Päinvastoin oppilaan oman suunnittelun korostaminen opetussuunnitelman perusteissa edellyttää opettajalta joustavia mahdollisuuksia koneiden käyttöön. Koneiden avulla valmistellaan oppimistehtävien materiaaleja ja toteutetaan oppilaiden työsuunnitelmien osa-alueita. Oppilaat tutustuvat osana opetusta myös koneiden toimintaperiaatteisiin ja työturvallisuuteen. Alakoulussa oppilaat eivät käytä kyseisiä koneita.

Käsityö on monimateriaalinen oppiaine. Materiaaleja tulee työstää asianmukaisilla työvälineillä ja työstämiseen soveltuviin tiloihin. Jos konesalia ei ole, siirtyy puumateriaalien työstö (määrämittaan katkaisu, halkaisu, höyläys, kaventaminen, ohentaminen, hionta) työsalin, jossa oppilaat työskentelevät. Tämä tuo **pöly- ja meluongelman** salissa työskenteleville. Levymateriaaleja sahattaessa, höylätessä tai jyrättäessä käsikäyttöisin sähkötyövälinein, kappaleiden kiinnittäminen sekä työstäminen on hankalaa ja lautojen halkaiseminen miltei mahdotonta. **Työstö tulisi suorittaa omassa tilassaan**, jolloin pöly- ja meluongelma on rajattua. Käsityökaluin vastaavien toimien suorittaminen ei ole ajankäytöllisesti, pedagogisesti tai turvallisuutta ajatellen järkevää.

Höylätty, määrämittoihin saatettu standardi puutavara on **yli viisi kertaa kalliimpaa** sahattuun verrattuna. (25x100 sahattu mäntylauta 0,80 €/m, 21x95 höylätty mäntylauta 4,30€/m, K-rauta 30.1.2018). Erikoisdimensioiden hinta määräpituuksiin saatettuna on monikertainen edellä mainittuun esimerkkiin nähden. Käsityön opetukseen osoitettu määräraha tuskin kasvaa tässä suhteessa. Materiaalin höyläys on vain yksi työstövaihe eikä poista jatkotyöstön tarvetta.

Konesalittomuus käytännössä sulkee käsityötilojen iltakäytön pois. Lauttasaaren alueella on voimakas tarve käsityötilojen iltakäyttöön ja suunnitelma on aiheuttanut ihmetystä myös asukkaissa.

Oppilaiden on ajateltu myös tarvittavien osien kulkevan naapurikouluihin työstämään tarvittavia osia koneellisesti. Ajankäytöllisesti ja käytännön järjestelyjen kannalta tämä on järjetöntä ja hankalaa.

Tilat suunnitellaan ja rakennetaan n.30 vuoden käyttöä ajatellen. **Rakennuskustannukset tulee nähdä pitkän aikavälin investointina.** Käsityön oppimisympäristön koneettomuus tuo mukanaan muutaman tuhannen euron säästön ja lukuisan määrän ongelmia, joita edellä on tuotu esiin.

Helsingissä 31.1.2017

Htao ry:n hallitus

Jakelu:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta sekä suomenkielinen jaosto

Tiedoksi:

Perusopetusjohtaja

Toimialajohtaja

Liite 1.

Helsingin käsityön opetussuunnitelma

<http://ops.edu.hel.fi/ops/#oppiaineet> --> Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokat 1-2

Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa yhdistellään käsityöilmaisun, muotoilun ja teknologian aineksia.

Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Ympäröivän materiaalsen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle.

Vuosiluokat 3-6

Edellisten lisäksi.

Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja.

Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla.

Käsityö oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista.

Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Vuosiluokka 1-2

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan **erilaisia materiaaleja** kuten esimerkiksi **puuta, metallia, muovia**, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia **käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.**

Käsityö oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön.

Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Vuosiluokat 3-6

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien **koneiden ja laitteiden** toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti **erilaisia materiaaleja** kuten erilaisia **puulajeja, metalleja, muoveja**, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä **robotiikka ja automaatio**. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia **valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita**. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan **turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin**. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.